

ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В НІЖИНСЬКОМУ АГРОТЕХНІЧНОМУ ІНСТИТУТІ

ФЕСЕНКО В.В.

*Студентка 4 курсу, факультет економіки та менеджменту,
спеціальність «Облік і аудит»*

Науковий керівник ТОЛОЧКО С.В., ст. викладач

*ВП Національного університету біоресурсів та природокористування
України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Уже пройшло сім років (2005 р.), як наша держава стала повноправною учасницею Болонського процесу, з приєднанням до якого розпочалися структурні перетворення вищої освіти за узгодженою системою критеріїв, стандартів і характеристик, котрі дозволять Україні стати визнаною частиною європейського освітнього й наукового простору.

Метою даної статті є дослідження, пов'язані з упровадження кредитно-модульної системи у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут".

Усе почалося з низки нормативних актів:

1) наказу Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2005 року № 774 "Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу";

2) наказу Національного аграрного університету від 01 листопада 2006 року № 276 "Про введення в дію Положення про кредитно-модульну систему навчання в НАУ";

3) наказу відокремленого структурного підрозділу НАУ "Ніжинський агротехнічний інститут" від 28 листопада 2006 року № 136 "Про введення в дію Положення про кредитно-модульну систему навчання в НАТІ"

Для підготовки фахівців в інституті починає застосовуватися сучасна технологія організації навчального процесу, здійснено певні структурні зміни, які стосувалися графіка навчального процесу, навчальних планів, структури навчальної діяльності студента та технологій оцінювання його навчальних досягнень у процесі впровадження кредитно-модульної системи навчання.

Координатором з упровадження кредитно-модульної системи в інституті є методист навчально-методичного відділу **Толочко Світлана Вікторівна**. За її ініціативи діють постійні семінари з методики упровадження КМС в навчальний процес інституту для підвищення методичного та педагогічного рівня викладачів із залученням провідних спеціалістів Національного аграрного університету, Ніжинського державного педагогічного університету та інших провідних навчальних закладів.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники інституту свої зусилля спрямовують на реалізацію основних положень Болонської конвенції: упроваджено нові форми організації навчально-виховного процесу; розроблено навчально-методичні посібники з навчальних дисциплін за кредитно-модульною системою; створено систему підсумкових тестових технологій перевірки знань студентів; запроваджено прогресивні інтерактивні методи та технології навчання: кредитно-модульна система; тестування; блочно-модульна система; самостійна робота під керівництвом викладача.

Створено *навчально-методичні комплекси дисципліни (НМКД)* – систему нормативних, методичних і дидактичних документів, які визначають мету навчання, зміст навчальної дисципліни, дидактично й науково обґрунтовану послідовність, методи і засоби формування в студентів знань, умінь, навичок та професійних і громадянських якостей. З урахуванням вимог кредитно-модульної системи нині навчально-методичний комплекс дисципліни складається з типової програми дисципліни; навчальної програми дисципліни; робочої програми дисципліни; конспекту лекцій із дисципліни (у тому числі й електронного варіанту); планів та інструкційно-методичних матеріалів для практичних (лабораторних, семінарських) занять, лабораторних практикумів; методів активного навчання (ситуаційні вправи, ділові рольові ігри, мозковий штурм, дискусія, аналіз конкретних ситуацій та інше); методичних вказівок, порад, навчально-методичних посібників, інструктивно-методичних матеріалів, збірників задач і вправ, електронних підручників і посібників; програм практик різних видів; завдань підсумкового, поточного та державного контролю (комплекти тестів, контрольні запитання для визначення рівня знань); методичних матеріалів для виконання рефератів, курсових і дипломних робіт; методичних матеріалів для виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань та самоконтролю знань студентів; екзаменаційних пакетів тестових завдань; методичних вказівок та завдань для студентів заочної форми навчання; рекомендованої електронної літератури до дисципліни, інтернет-ресурсів.

Нині методологією процесу навчання та, відповідно, оцінювання знань студента визначено його переорієнтацію з суто лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму.

Викладачами інституту розробляються лабораторні роботи та методичні вказівки, які при вивченні стандартних тем ілюструються специфічними для кожної спеціальності матеріалами. Маємо рекомендації для написання курсових та дипломних проектів, випускних бакалаврських робіт. Зібрано велику кількість презентаційних матеріалів, показових лекцій, практичних занять, які показуються через мультимедійні засоби навчання: лекційних курсів, міні-лекцій, лекцій-бесід, лекцій-семінарів, матеріалів для практичних і семінарських занять, розроблених рольових та ділових ігор, комплексних тренінгів на матеріалах модельованих підприємств як вирішення єдиного комплексного підприємницького завдання.

Науково-методична робота проводиться на всіх факультетах інституту. Викладачі та наукові співробітники разом зі студентами працюють над науковими проблемами, вирішення яких знаходить практичне втілення на виробництві навчально-науково-виробничого підрозділу інституту та сприяє формуванню професіоналів своєї справи, спроможних швидко й ефективно вирішувати виробничі завдання.

Ефективність упровадження кредитно-модульної системи в навчальну діяльність Ніжинського агротехнічного інституту проявляється в наступному:

- складено нові робочі програми з усіх дисциплін навчальних планів з урахуванням вимог кредитно-модульної системи (навчальний матеріал дисциплін поділено на змістові модулі);
- визначено вид індивідуального науково-дослідного завдання у планах самостійної роботи студентів із дисциплін;
- підготовлено пакети тестових завдань для проведення модульного та підсумкового контролю знань;
- діє система накопичення балів за навчальну роботу перед здійсненням проміжного модульного контролю знань.

Зміни, що відбуваються в освітній системі України в руслі Болонського процесу, вимагають ретельного вивчення, адже вони перш за все стосуються студентства. З цією метою нами було проведено опитування студентів нашого навчального закладу та Ніжинського державного університету ім. М.Гоголя. Наше завдання полягало в порівнянні загального відношення до КМС студентів класичного університету та нашого навчального закладу, що має аграрне спрямування.

Основні питання, які були винесені на опитування і на яких би хотілося б акцентувати увагу:

1. Домінуючою мотивацією навчальної діяльності для більшості опитаних є:										
	НАТІ (%)					НДУ (%)				
	I	II	III	IV	Загалом	I	II	III	IV	Загалом
власна зацікавленість, тяга до набуття нових знань та умінь	22	25	18	14	20	32	25	23	20	25
бажання стати гарним фахівцем, професіоналом своєї справи	68	70	72	72	70	59	57	70	52	60
отримання стипендії чи матеріального	10	5	10	14	10	9	18	7	28	15

**Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції
«Наукові дослідження молоді у вирішенні актуальних проблем аграрного
сектора України»**

заохочення від батьків										
------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Загальне ставлення до кредитно-модульної системи за 5-бальною шкалою:										
	НАТІ					НДУ				
	I	II	III	IV	Загалом	I	II	III	IV	Загалом
Середня оцінка	4,1	4,0	3,8	3,4	3,9	4,1	3,9	3,8	2,9	3,8

Хочу звернути Вашу увагу на тому, що студенти старших курсів оцінюють КМС нижче. І ця тенденція діє як у нашому навчальному закладі так і Ніжинському державному університеті.

3. Чи легко Вам було адаптуватися до нової системи оцінювання знань за КМС?		
	НАТІ(%)	НДУ(%)
Важко	5	3
Не дуже легко	21	28
Легко	52	57
Важко сказати	22	12

Як бачимо, більш ніж половина опитаних відповіли, що легко, лише 3-5% - важко!

Питання щодо бажаної форми здачі проміжного та підсумкового контролю, модулів та іспитів більше 75% дали відповідь «у тестовій». На мою думку, тільки тестовий контроль, на жаль, не стимулює розвиток комунікативних здібностей студентства та не сприяє свідомому засвоєнню знань.

4. Як, на Вашу думку, повинен проходити проміжний та підсумковий контроль?		
	НАТІ(%)	НДУ(%)
У тестовій формі	88	76
В усній	6	15
У письмовій	6	9

Згідно з Болонським процесом, студент самостійно повинен оволодіти інформацією в обсязі 70-75 %.

5. Спираючись на власний досвід укажіть % матеріалу, яким Вам вдається оволодіти
--

самостійно:		
	НАТІ(%)	НДУ(%)
50-60 %	17	33
30-40%	51	52
10-15%	23	12
Цілком вистачає лекційного матеріалу	9	3

З відповідей бачимо, що більша половина опитаних в змозі засвоїти самостійно лише 30-40% інформації.

6. Основним джерелом отримання інформації у процесі навчання для Вас є:										
	НАТІ(%)					НДУ(%)				
	I	II	III	IV	Загалом	I	II	III	IV	Загалом
Лекції	50	41	40	30	35	29	25	17,5	3	19
Практичні заняття	20	13	7	9	11	12	7	17,5	15	13
Інтернет	30	41	50	61	46	41	58	40	79	54
Самостійна робота в бібліотеці	-	5	3	-	8	18	10	25	3	14

Хочу звернути Вашу увагу на рівень самостійної роботи в бібліотеці. На мою думку він є досить низьким. Можливо, це залежить від низької оцінки студентами рівня методичного забезпечення, котрий не досягає навіть 4-ьох балів.

7. Рівень методичного забезпечення (підручники, посібники, методичні рекомендації, глосарії, наявність електронних підручників):		
	НАТІ	НДУ
Середня оцінка	3,3	3,7

Також студенти виділяли такі позитивні риси кредитно-модульної системи: вона вимагає систематичного вивчення матеріалу, стимулює пошук нових, цікавих джерел інформації, дає змогу після кожної вивченої теми перевірити набуті знання, має у своїй основі чіткий тестовий контроль. Крім цього ця система зручна і точна, справедлива, бо не виводиться середнє арифметичне, а додаються всі набрані бали, за умови успішного закінчення навчання отримаю диплом європейського зразка.

Найвагомішими недоліками за думкою студентів є великий обсяг матеріалу відведеного на самостійне опрацювання, недостатній рівень науково-методичного забезпечення навчального процесу, система передбачає механічне заучування тестових відповідей, а не вникнення в сутність інформації, важко набрати певну кількість балів, адже за великої кількості студентів у групі викладач не встигає опитати всіх, кредитно-модульна система в нашому навчальному закладі діє так, що обов'язковою складовою її є складання екзаменів, що також не дуже подобається студентам особливо нашого інституту.

В своїх анкетах студенти активно висловлювали пропозиції, щодо удосконалення навчання за КМС. Серед основних побажань можливо відзначити наступні:

- Збільшити кількість балів за виконану роботу, ввести в оцінювання більше заохочувальних балів, адже за великої кількості студентів в групах не можна набрати необхідну кількість балів або ж на семінарські заняття розділяти групу на підгрупи;
- Підвищити рівень методичного забезпечення;
- Зменшити обсяг матеріалу на самостійне опрацювання.

Метою впровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах України є підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у європейському і світовому освітньому просторі. Хоча ми і крокує цим шляхом уже 7 років, але все-таки ще залишилися певні недоліки та проблеми з упровадження КМСОНП, що підтверджується проведеним нами дослідженням.

Здійснення вищою освітою України перетворень, пов'язаних із її участю в Болонському процесі, має на меті її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не втрату кращих тенденцій, зниження національних стандартів її якості. Орієнтація на Болонський процес не має приводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. Навпаки, її стан треба глибоко осмислити, порівнявши з європейськими критеріями стандарту, та визначити можливості її вдосконалення на новому етапі.